

Asia: VN/35084/2025

Kuuleminen alueellisen matkailijaveron toteuttamisesta

Yleisiä näkemyksiä matkailijaverosta

Miten suhtaudut alueellisen matkailijaveron käyttöönottoon? Jos kunnilla olisi mahdollisuus ottaa käyttöön alueellinen matkailijavero, näkisitkö veron ajankohtaisena ja edistettävänä toimenpiteenä?

Lapin Yrittäjät suhtautuu alueellisen matkailijaveron käyttöönottoon ja sen pilotointiin kriittisesti. Kyse on uudesta verosta, joka edellyttäisi erillistä lainsäädäntöä ja loisi kunnille vapaaehtoisen, mutta yritystoiminnan näkökulmasta epävarman toimintaympäristön.

Matkailijaveroa on perusteltu matkailun kunnille aiheuttamien kustannusten kattamisella. Näemme kuitenkin ongelmallisena sen, että esitetty malli ei perustu riittävän täsmälliseen näyttöön matkailun todellisista ja paikallisesti kohdistuvista haitoista. Alueellinen rajausta on laaja eikä kaikilta osin vastaa niitä alueita, joissa matkailun aiheuttamat kustannukset ovat todennettavissa.

Matkailu on Lapissa merkittävä ja pääosin myönteinen elinkeino. Esitetyn aineiston perusteella ei ole osoitettu sellaista yleistä tilannetta, joka tekisi uuden veron käyttöönotosta ajankohtaisen tai välttämättömän koko alueen laajuisesti.

Mitä hyötyjä ja haittoja tällaisesta verosta olisi? Entä mitä mahdollisia ongelmia matkailijaveroon voisi liittyä?

Matkailijaveron käyttöönoton tavoitteena on esitetty matkailun kunnille aiheuttamien kustannusten kattamista ja kestävä matkailun tukemista. Tavoite on periaatteessa hyväksyttävä. Keskeinen ongelma on kuitenkin se, että verotulot ovat lähtökohtaisesti yleiskatteellisia, eikä veron käyttöönotto itsessään takaa tulojen kohdentumista matkailun aiheuttamiin kustannuksiin tai kestävyttä edistäviin toimiin.

Ilman kunnallisia, sitovia päätöksiä veron käyttötarkoituksesta matkailijaverosta muodostuu helposti yleinen rahoitusinstrumentti. Tämä heikentää veron hyväksyttävyyttä sekä matkailijoiden että elinkeinon näkökulmasta.

Lisäksi veroon liittyy merkittäviä riskejä kilpailuneutraliteetin, hallinnollisen taakan ja kysyntävaikutusten osalta. Erityisesti hintaherkillä alueilla ja kohderyhmissä hinnankorotukset voivat vähentää matkailua tai ohjata kysyntää verottomille alueille ja kevyemmin valvottuihin majoitusmuotoihin.

Miten suhtaudut veron kokeiluluonteiseen? Miten ja millä tavoin kokeilu olisi toteutettavissa? Mitä veron kokeilulla haluttaisiin saavuttaa?

Suhtaudumme kriittisesti matkailijaveroon myös kokeiluluonteisena. Koska matkailijaverosta on säädettävä lailla, myös kokeilu edellyttäisi täysimittaista lainvalmistelua, veronkantojärjestelmiä ja hallinnollisia rakenteita. Käytännössä kokeilu olisi lähes yhtä raskas kuin pysyvä malli.

Kokeilun tietotarve ei ole sellainen, jota ei voitaisi selvittää muilla keinoin. Matkailijaveron vaikutuksia voidaan arvioida vaikutusarvioilla, olemassa olevan tilastotiedon pohjalta sekä aidolla ja jatkuvalla matkailuyritysten osallistamisella valmisteluun. Kokeilu lisäisi epävarmuutta yritysten toimintaan ja investointeihin ja muodostuisi todennäköisesti askeleeksi kohti pysyvää veromallia.

Veron tavoite ja suuruus

Minkälaisia tavoitteita matkailijaverolla olisi? Miksi matkailijavero otettaisiin käyttöön kunnassa ja mitä sillä haluttaisiin saavuttaa?

Matkailijaveron on perusteltavissa vain, jos on selkeästi osoitettavissa matkailusta aiheutuva haitta ja määriteltävissä, mitä kyseisellä verolla korjataan. Ilman tätä verosta muodostuu epäreilu lisävero sekä matkailijoille että matkailualan yrittäjille.

Mikäli veroa harkitaan, sen tavoitteiden tulee olla täsmällisiä, mitattavia ja paikallisesti perusteltuja. Lisäksi lainsäädännön tulisi asettaa kunnille riittävän yhtenäiset reunaehdot, jotta kuntien välinen verokilpailu ja alueiden eriytyminen eivät ohjaa matkailua ja investointeja verottomille alueille.

Mitä kestävän matkailun tavoitteella tarkoitetaan ja miten matkailijaverolla edistettäisiin tätä tavoitetta?

-

Minkä suuruinen matkailijaveron olisi perusteltu?

Veron suuruuden tulee olla oikeasuhtainen suhteessa osoitettuihin haittoihin eikä se saa heikentää alueiden hintakilpailukykyä.

Veron soveltamisala

Mihin majoitusmuotoihin veron tulisi kohdistua? Entä mihin sen ei tulisi kohdistua?

Mikäli matkailijaveron otetaan käyttöön, sen tulee kohdistua yhdenvertaisesti kaikkeen lyhytaikaiseen majoitustoimintaan: hotelleihin, leirintäalueisiin, mökkivuokraukseen, digitaalisten alustojen kautta tapahtuvaan majoitukseen sekä yksittäisiin vuokraajiin.

Veron ei tule kohdistua pitkäaikaiseen asumiseen eikä muuhun kuin matkailuun liittyvään majoittumiseen. Ilman kattavaa rekisteröintiä ja valvontaa veron soveltaminen jää väistämättä epäsymmetriseksi.

Veron alueellinen soveltaminen

Tulisiko vero olla mahdollista ottaa käyttöön alueellisesti yksittäisissä kunnissa?

Alueellinen harkintavalta on kunnallisen itsehallinnon näkökulmasta perusteltu, mutta siihen liittyy merkittäviä riskejä. Kuntien väliset erot veron käyttöönotossa ja suuruudessa voivat ohjata matkailua ja investointeja verottomille alueille ja heikentää koko alueen kilpailukykyä.

Mikäli veroa harkitaan, sen tulisi kohdistua vain niihin kuntiin, joissa matkailun aiheuttamat haitat ovat selkeästi todennettavissa, ja veron reunaehtojen tulisi olla mahdollisimman yhtenäiset.

Tulisiko veroa olla mahdollista soveltaa vain osaan kunnan alueista (esimerkiksi vain keskusta-alueella)?

-

Tulisiko veroa olla mahdollista soveltaa vain osan aikaa vuodesta kuten sesonkiaikoina?

-

Missä määrin kunnille tulisi jättää mahdollisuuksia valita veron soveltamiseen liittyviä yksityiskohtia? Esimerkiksi alueellinen soveltuminen, erityyppisiin majoituksiin kohdistuminen, ajallinen soveltuminen ja eri verotasot.

-

Verotuotto

Voit esittää tässä näkemyksiä verotulojen käytöstä ja kohdistamisesta kunnille.

Koska verotulot ovat yleiskatteellisia, pidämme välttämättömänä, että kunta, joka ottaa matkailijaveron käyttöön, sitoutuu avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen. Kunnan tulee etukäteen määritellä verotuottojen käyttötarkoitukset, raportoida säännöllisesti kertymästä ja osoittaa selkeä yhteys matkailun aiheuttamiin kustannuksiin.

Verovelvolliset, verotusmenettely ja veronkanto

Voit esittää tässä näkemyksiä verovelvollisuudesta, verotusmenettelystä ja veron keräämisen toteutuksesta.

Lausuntopyynnössä todetaan, että matkailijaveron kantamista varten on tarkoitus rakentaa erillinen tekninen järjestelmä. Tämä on välttämätön ja kannatettava lähtökohta.

Korostamme, että veron keräämisen tulee olla mahdollisimman pitkälle automatisoitua eikä se saa aiheuttaa majoitusyrityksille merkittävää lisätyötä tai hallinnollista kuormitusta. Erityisen tärkeää on, että digitaaliset majoitusalustat veloitetaan osallistumaan veron keräämiseen niissä tilanteissa, joissa varaus ja maksu tapahtuvat alustan kautta.

Alueellisen matkailijaveron taloudelliset vaikutukset

Minkälainen merkitys matkailulla on kunnille?

Matkailu on yksi Lapin merkittävimmistä elinkeinoista, joka tukee työllisyyttä, palvelutarjontaa ja alueiden elinvoimaa.

Miten matkailijavero vaikuttaisi kunnan matkailumääriin ja vetovoimaan?

-

Miten arvioit matkailijaveron vaikuttavan alueen yrityksiin ja asukkaisiin?

Matkailijaverolla olisi todennäköisesti monitasoisia vaikutuksia sekä alueen yrityksiin että asukkaisiin. Yritysten näkökulmasta matkailijavero lisäisi kustannuksia ja hallinnollista taakkaa sekä heikentäisi toimintaympäristön ennakoitavuutta. Erityisesti majoitusyrityksille vero merkitsisi uusia raportointi-, tilitys- ja asiakasviestintään liittyviä velvoitteita, jotka kohdistuvat suhteellisesti raskaammin mikro- ja pk-yrityksiin.

Hintaherkillä markkinoilla osa veron kustannuksista siirtyisi väistämättä yritysten kannettavaksi katteiden pienentymisen kautta. Tämä heikentäisi investointihalukkuutta, hidastaisi matkailun kehittämistä ja voisi ohjata yritystoimintaa kevyemmin valvottuihin toimintamuotoihin, mikäli veron soveltaminen ei ole yhdenmukaista.

Asukkaiden näkökulmasta matkailijaveron vaikutukset eivät ole yksiselitteisesti myönteisiä. Mikäli vero heikentää matkailun kysyntää tai investointeja, vaikutukset heijastuvat työllisyyteen, palvelutarjontaan ja kuntatalouteen. Erityisesti alueilla, joissa matkailu on keskeinen elinkeino, mahdollinen kysynnän lasku voi heikentää myös paikallisten palvelujen saatavuutta ja elinvoimaa.

Lisäksi matkailijaveron voi ohjata matkailua verottomille alueille tai säätelemättömiin majoitusmuotoihin, mikä lisää painetta asuinalueille ja voi pahentaa esimerkiksi asumiseen ja ympäristön käyttöön liittyviä haasteita. Ilman selkeää kohdentamista ja tasapuolista soveltamista matkailijaveron riskinä on, että sen haitat kohdistuvat laajemmin alueen yrityksiin ja asukkaisiin kuin siitä saatavat hyödyt.

Miten näet vaikutusten riippuvan siitä, ottavatko lähialueen kunnat matkailijaveron käyttöön ja minkälaisena?

-

Miten arvioit matkailijaveron suhdetta muihin matkailuun tai majoitustoimintaan kohdistuviin veroihin?

Matkailu- ja majoitustoiminnan verotus on Suomessa kansainvälisesti vertailtuna erittäin korkealla tasolla, myös suhteessa niihin maihin, joissa matkailijaveron on jo käytössä. Suomen arvonlisävero on 25,5 prosenttia, mikä on EU:n toiseksi korkein taso. Majoituspalveluiden, henkilökuljetusten ja liikuntapalvelujen arvonlisävero on noussut 10 prosentista 13,5 prosenttiin.

Yhdessä nämä verot nostavat matkailun hintatasoa ja matkailijan kokonaiskustannuksia. Hintojen nousu heikentää matkailun houkuttelevuutta erityisesti hintaherkillä markkinoilla ja kohderyhmissä sekä vähentää Suomen kilpailukykyä suhteessa verotukseltaan kevyempiin matkakohteisiin.

Muut huomiot

Mitä muita näkökohtia alueellisen matkailijaveron valmistelussa tulisi huomioida? Miten muuten haluat kommentoida matkailijaveron valmistelua?

Alueellisen matkailijaveron valmistelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota valmistelun kohdentamiseen, vaikutusarvioiden kattavuuteen sekä elinkeinon aitoon osallistamiseen. Mahdollinen pilotti tulee rajata vain niihin alueisiin, joissa matkailun aiheuttamat haitat ovat selkeästi todennettavissa ja mitattavissa. Laaja-alainen tai varmuuden vuoksi toteutettava kokeilu lisää epävarmuutta ilman selkeää ongelmamäärittelyä.

Valmistelussa on varmistettava verotuksen yhdenvertaisuus ja kilpailuneutraliteetti. Veron soveltamisen, tason ja keräämisen tulee olla koko pilottialueella yhtenäistä, ja digitaalisten majoituspalveluiden on oltava täysimääräisesti mukana veron perinnässä. Epätasainen soveltaminen tai valvonta kohdistuu epäoikeudenmukaisesti ammattimaisiin ja rekisteröityneisiin toimijoihin sekä vääristää markkinoita.

Lisäksi hallinnollisen taakan vaikutukset yritysten kannattavuuteen on arvioitava konkreettisesti ja euromääräisesti, erityisesti mikro- ja pk-yritysten näkökulmasta. Pelkkä periaatteellinen arvio ei ole riittävä.

Koska kyse on uudesta verosta, valmistelun tulee olla huolellista, läpinäkyvää ja oikeusturvan kannalta kestävä. Matkailijaveron pilotista ei tule muodostua pysyvää ratkaisua ilman perusteellista ja riippumatonta arviointia sen taloudellisista, alueellisista ja elinkeinovaikutuksista.

Lopuksi korostamme, että matkailun rahoitushaasteita tulisi ensisijaisesti tarkastella nykyisen verokertymän jakautumisen näkökulmasta sekä selvittää vaihtoehtoisia, ei-veropohjaisia matkailijamaksumalleja. Näiden avulla tuotot voitaisiin kohdentaa suoraan ja läpinäkyvästi matkailun kestävyyttä ja paikallista infrastruktuuria tukeviin toimiin ilman uuden yleisveron käyttöönottoa.

Mahdollinen kirjallinen lausunto sekä liitteet

Voit lisätä mahdollisen erillisen kirjallisen lausunnon aiheesta.

-

Kauppinen Ella
Lapin Yrittäjät ry